

UCHWAŁA NR.....
RADY MIEJSKIEJ W MORĄGU
z dnia.....

**W sprawie : GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA TERENIE GMINY MORĄG NA LATA 2014-2016.**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami) i ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485), Rada Miejska w Morągu uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Morąg na lata 2014 - 2016 w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Morąga.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Morągu.

Załącznik do uchwały NR.....
Rady Miejskiej w Moragu
z dnia

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
NA LATA 2014-2016

MORAĞ, 2013 r.

Podstawą prawną i merytoryczną programu jest:

- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii** z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485).

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r., w art. 10 stanowi, że przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo –rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Wstęp

Narkomania jest problemem społecznym stanowiącym wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Ogranicza możliwości rozwojowe krajów biednych, pochłania nieproporcjonalnie wielkie środki w krajach najbogatszych. Niesie ze sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczką, gruźlica, choroby weneryczne). Ryzyko zgonów wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w generalnej populacji porównywalnej wiekowo. Narkomania jest często związana z wieloma innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, prostytutka, przestępczość.

Lata transformacji ustrojowych w naszym kraju, podobnie jak w innych krajach Europy, dały silny impuls do rozwoju narkomanii. Nastąpił wzrost popytu i podaży na narkotyki. Główną rolę odegrały czynniki związane z wielką zmianą społeczną. Podaż narkotyków rosła wraz z rozwojem międzynarodowej wymiany handlowej, rosnącym ruchem turystycznym, otwarciem granic, rozwojem przestępczości zorganizowanej. Na popyt wpływ miało intensywne przenoszenie wzorów kulturowych, wśród których pojawiły się również wzory używania substancji psychoaktywnych.

Popyt rósł wśród ludzi młodych, szczególnie dotkniętych kryzysem transformacji, obserwujących upadek dotychczasowych wartości, bezradność pokolenia rodziców, brak perspektyw po ukończeniu szkoły. Reklama farmaceutyków, oferująca leki na wszystkie problemy życiowe: ból, stres, bezsenność, starość, brak energii życiowej wzmocniła tendencję do sięgania po środki narkotyczne i psychotropowe.

Popyt na narkotyki mierzy się rozpowszechnieniem ich konsumpcji. W Polsce źródłem danych na ten temat są badania ankietowe prowadzone w szkołach z których wynika, że w latach dziewięćdziesiątych nastąpił kilkakrotny wzrost rozpowszechniania używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej: z około 5% w 1992 roku do blisko 20% w latach 1999/2000. Należy jednak podkreślić, że przytaczane dane dotyczą młodych ludzi, którzy

próbowali narkotyków w ciągu roku poprzedzającego badanie lub kiedykolwiek w życiu. Odsetek bardziej regularnych użytkowników jest znacznie mniejszy i w przypadku biorących raz w miesiącu lub częściej spadają do 2-3%. Rozpowszechnienie używania narkotyków w Polsce jest bardzo zróżnicowane. Są miasta i szkoły, gdzie doświadczenia z narkotykami ma ponad 30% młodzieży; istnieją takie, gdzie narkotyków praktycznie nie ma.

Czym jest narkomania?

Narkomania to choroba duszy i emocji. U człowieka, który sięga po narkotyki, po pewnym czasie pojawia się przekonanie, że jest to jedyny środek, który pomaga „załatwić różne problemy i potrzeby”. Kiedy czuje się źle, niepewnie, sięga po jeden ze specyfików, po którym ma wrażenie, że coś się w nim na chwilę „poprawia i zmienia”.

Narkotyk tłumi na chwilę jedne emocje, a nasila inne. Kiedy przestaje działać, powracają kłopoty i zmartwienia, często w zwiększonym wymiarze, znów pojawia się smutek lub złość. Jednakże złapany w narkotyczną pułapkę człowiek, przestaje zauważać jak krótkie i nieprawdziwe są te zmiany. Znowu chce się poczuć „dobrze” – znów bierze.

Psychologowie mówią o trzech głównych powodach, które mogą skłonić młodego człowieka do wzięcia narkotyku:

- poszukiwanie nowych, przyjemnych wrażeń
- chęć uwolnienia się od stresu, napięć i problemów
- poszukiwanie akceptacji grupy.

Nie wiadomo dlaczego niektórzy młodzi ludzie „wyrównują” swoje „braki” przy pomocy narkotyków, a inni nie. Wiemy jednak, że narkotyk postrzegany jest przez młodzież jako uniwersalny środek na problemy i napięcia – jako prosta, skondensowana przyjemność. Pamiętać jednak należy, że dzieci to dociekliwi obserwatorzy uczący się od dorosłych podejścia do wielu problemów. Jest duże prawdopodobieństwo, że dziecko sięgnie po alkohol lub narkotyk, jeżeli jego rodzice nadużywali leków czy alkoholu.

Często w momencie pojawienia się kłopotów, zamiast próbować się z nimi zmierzyć, szukać sposobu ich rozwiązania, uciekają w alkohol i narkotyki.

Zadaniem dorosłych jest „wyposażenie” dzieci w umiejętności chroniące je przed uzależnieniem od środków psychoaktywnych, choroby postępującej, często śmiertelnej.

Działania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień to praca długofalowa i niezwykle trudna, dążąca do zmiany nawyków, mająca na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych.

- **Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w gminie.**

1. Lecznictwo odwykowe.

W Morągu funkcjonują dwie poradnie leczenia psychiatrycznego i uzależnień dla dorosłych finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Brakuje specjalistycznej pomocy medycznej i terapeutycznej dla dzieci i młodzieży.

2. Inne formy pomocy.

W biurze pełnomocnika burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych od kilku lat funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy z dyżurami: pedagoga, psychologa, prawnika gdzie stworzono warunki uzyskania wsparcia, informacji, ukierunkowania działań.

3. Profesjonaliści w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.

W gminie jest duża grupa nauczycieli przygotowanych do realizacji programów profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą na różnych poziomach rozwojowych. Duża grupa

nauczycieli, pracowników socjalnych i policjantów uczestniczyła w szkoleniu „Rozwiązywanie lokalnych problemów narkomanii”.

Programy realizowane to: „Cukierki”, „Tajemnica zaginionej skarbonki”, „Zanim spróbujesz”, „Spójrz inaczej”, „Program Domowych Detektywów”, „Fantastyczne możliwości”, „Dopóki masz wybór”.

Dzieci i młodzież uczestniczą w zajęciach socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych, pozalekcyjnych zajęciach sportowo – rekreacyjnych oraz teatralnych spektaklach i koncertach profilaktycznych. W szkołach realizowane są Szkolne Programy Profilaktyki.

Diagnoza

Młodzi ludzie – uczniowie szkół w gminie – stosunkowo rzadko przyznają się do doświadczeń z narkotykami. Spośród wszystkich badanych uczniów, 5% uczniów przyznało, że miało kontakt z narkotykami. Podobnie jak wśród polskiej młodzieży, w gminie Morąg najpopularniejsza jest marihuana – do jej używania przyznaje się 73% uczniów deklarujących kontakt z narkotykami. W następnej kolejności uczniowie wymieniają amfetaminę, LSD, tzw. dopalacze i ekstazy.

Okoliczności pierwszego kontaktu z narkotykami są bardzo różnorodne, najbardziej sprzyjającymi okolicznościami do inicjacji narkotykowej wskazywanymi przez uczniów są wakacje (62%), węgry (12%), dyskoteka (11%) i szkoła (13%).

Pozytywnym aspektem w analizowanych badaniach jest fakt, iż ponad połowa uczniów (57%) deklarujących używanie narkotyków wskazuje, że sięgają po nie jedynie okazjonalnie. Jednak na częstszy niż raz w tygodniu kontakt z narkotykami wskazało 24% biorących uczniów.

Uczniowie sięgają po narkotyki dla towarzystwa (42%), z przyzwyczajenia (12%), w chwilach silnych emocji (12%) oraz z innych, nie wymienionych powodów (35%).

Uczniowie w większości są przekonani, że rodzice nie wiedzą o ich narkotykowych doświadczeniach, taką odpowiedź wskazało 58% biorących uczniów. Rodzice 17% mając świadomość problemu interweniują karząc lub mobilizując do wizyty w poradni. Zdaniem 8% uczniów, rodzice nie interweniują, choć domyślają się istnienia problemu. 8% rodziców podejmuje rozmowę o narkotykach ze swoim biorącym dzieckiem. W ocenie pozostałych 9% uczniów zażywających narkotyki, rodziców to nie interesuje.

Spośród wszystkich badanych uczniów – 10% wie gdzie i u kogo można kupić narkotyki, choć jak stwierdzają badani – nie jest to już tak łatwe jak w przypadku papierosów czy nawet alkoholu.

Dla 63% badanych uczniów zakup narkotyków leży poza zasięgiem ich możliwości i jest to według nich najtrudniejsza do zdobycia substancja psychoaktywna. 4% uważa, że narkotyki są łatwo dostępnym towarem. Najłatwiej zdaniem badanych zakupić jest papierosy, a następnie alkohol, zaś narkotyki, które nie są legalnie dostępne, są najtrudniejszym do zdobycia towarem, choć jak się okazuje dla części uczniów nie jest to niemożliwe.

Uczniowie szkół w gminie zdają się mieć świadomość, iż narkotyki nie są dobrym sposobem na rozwiązywanie ich problemów.

- Zdecydowana większość z nich (80%) stwierdza zdecydowanie, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych,
- Duży odsetek uczniów nie posiada wiedzy na ten temat (14%).
- Niemniej jednak 2% młodych ludzi jest skłonna traktować narkotyki jako antidotum na swoje problemy.
- Dodatkowo 4% uzależnia to od sytuacji.

46% badanych uczniów wie ogólnie, jakie są skutki ich zażywania, 24% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu, a 31% tych konsekwencji nie zna. Podobny procent uczniów (30%) nie zna także prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Kary te zna 47% badanych uczniów, a 24% potrafi powiedzieć dokładnie jakie grożą za to sankcje.

Uczniowie szkół w gminie stosunkowo rzadko przyznają się do doświadczeń z narkotykami a wśród tych, którzy mieli z nimi kontakt, najbardziej popularnym narkotykiem jest marihuana. Niepokojące jest to, że dla dużej grupy uczniów, zdobycie narkotyków jest możliwe przy mniejszym lub większym nakładzie wysiłków. Zgodnie z oceną wysokiej wagi zagrożenia problemem narkomanii w badaniu dorosłych mieszkańców gminy, sami młodzi odślaniają swoje zainteresowanie eksperymentowaniem z substancjami psychoaktywnymi. Tym bardziej warto nasilić profilaktykę w tym zakresie kierowaną do uczniów.

• Cele programu

Cele strategiczne:

1. Ograniczenie używania narkotyków oraz problemów związanych z tym zjawiskiem.
2. Wdrażanie do pozytywnych zachowań, promowanie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy ukierunkowanej na osoby uzależnione oraz ich rodziny.
2. Zintegrowanie oddziaływań profilaktycznych (młodzież, rodzice, wychowawcy).
3. Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów i zagrożeń związanych z używaniem narkotyków.

• Wskaźniki oceniające realizację zadań:

I Zad. –Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem:

- ilość osób korzystających z Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
- ilość osób korzystających z grupy wsparcia.

II Zad. -Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej:

- ilość osób, którym udzielono merytorycznej pomocy.

III Zad. -Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo –rekreacyjnych dla uczniów:

- liczba i zasięg programów,
- ilość uczestników programu,
- ilość osób przeszkolonych w zakresie problemu uzależnień,
- ilość osób, które skorzystały z wypoczynku letniego,
- ilość osób, które skorzystały z pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- ilość zakupionych materiałów.

IV Zad. -Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- liczba podejmowanych i realizowanych projektów,
- ilość uczestników.

V Zad. -Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczenie społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego:

- ilość osób korzystających z pomocy,
- kwoty udzielonego wsparcia,
- ilość i efektywność zawartych kontraktów socjalnych.

• Realizatorzy i podmioty współpracujące:

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Placówki oświatowe.
3. Morąski Dom Kultury.
4. Miejska Biblioteka Publiczna.
5. Komisariat Policji.
6. Sąd Rejonowy w Ostródzie.
7. Organizacje sportowe i inne pozarządowe zajmujące się problematyką.

**Harmonogram działań i wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu
Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2014.**

Zadania	Sposób realizacji	Terminy	Koszty	Odpowiedz.
1	2	3	4	5
I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.	1. Poszerzenie podstawowej oferty Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia o pracę młodzieżowej grupy z uzależnieniem krzyżowym. 2. Stworzenie warunków do funkcjonowania grupy współuzależnionych w formie grupy wsparcia lub grupy terapeutycznej w zależności od potrzeb i możliwości.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA NFZ	Współpraca z kierownikiem przychodni i terapeutami oraz osobami zainteresowanymi.
II. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.	1. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień: - dyżury psychologa, - dyżury prawnika, - pedagoga.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA	Współpraca z osobami zatrudnionymi do realizacji zadań oraz instytucjami i stowarzyszeniami pomocowymi.
III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów.	1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjach : - „Spójrz inaczej”, „Noe” i inne programy profilaktyczne, - teatralne spektakle profilaktyczne 2. Wypoczynek dzieci i młodzieży (ferie zimowe, wakacje). 4. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych. 5. Zakup materiałów informacyjnych dla rodziców i nauczycieli.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA 3.000zł 6.000 zł	Pełnomocnik burmistrza ds. Profilaktyki i RPA, współpraca z realizatorami, pedagogami i dyrektorami szkół i placówek.
		I-II VII-VIII	Finansowanie GPPiRPA	
		cały rok	1.000zł	
RAZEM			10.000zł	
IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.	1. Dofinansowanie inicjatyw z zakresu profilaktyki i propagowania zdrowego stylu życia realizowane przez szkoły, inne instytucje, organizacje, osoby fizyczne.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA	Współpraca z oświatą, Morąskim Domem Kultury, biblioteką, kościołami, organizacjami sportowymi i innymi zajmującymi się profilaktyką i propagowaniem zdrowego stylu życia.
V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.	1. Udzielenie pomocy finansowej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych. 2. Zawieranie kontraktów socjalnych. 3. Integracja ze środowiskiem osób uzależnionych i ich rodzin. 4. Współpraca z placówkami i instytucjami zajmującymi się pomocą.	cały rok	Finansowanie ze środków MOPS-u	Dyrektor i pracownicy socjalni MOPS-u.
OGÓLEM			10.000zł	

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Morąg na lata 2014 - 2016.

Zadania samorządów zawarte w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii będą realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Nadal realizowane będą zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, koordynowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Równocześnie podkreślić należy, że zjawisko narkomanii od lat jest zjawiskiem marginalnym, co wyrażała również aktualna diagnoza jednakże w środowisku młodzieżowym jest dość duży procent eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi. Ponadto uzależnienie od tych środków jest niezwykle bolesne i niszczące zarówno dla osoby biorącej jak i jej rodziny. Mając na uwadze aktywność rynku narkotykowego należy cały czas być wyczulonym na możliwość pojawienia się problemu.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 – 2016 został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na realizację programu planuje się 10.000 zł ze środków za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

BURMISTRZ

Tadeusz Sobierajski